HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

מתני' (ג) **מוזה נה שכב אים מוזך.** ומסה נה שטים טומאה וגו' שהן קלות הבאות מחמת ברכות דמשמע הא מסה שטים לה הנקי ואת כי שטים טומאה תחת אישך וכי נטמאת וגו' ה' מוזך למלה ולשבועה בתוך עמך וגו' ובמו המים המאררים וגו'. וכך הן סדורין בפרשה אלא שהקדים הכהן את האשה בשבועה והלה ואמר הכהן בשבועת הלה יתן ה' אותך לאלה ולשבועה בתוך עמך ויתן ה' את ירכך נופלת ובטנך צבה ובא המים המאררים האלה במעיך לצבות בטן ולנפיל ירך ואינו כותב ואמרה האשה אמן אמן רבי יוסי אומר לא היה מפסיק [ב] ר' יהודה אומר כל עצמו אינו כותב אלא יתן ה' אותך לאלה ולשבועה וגו' ובאו המים המאררים האלה במעיך וגו' ואינו כותב ואמרה האשה אמן אמן:

גמ' במאי קא מיפלגי בהאי קרא קמיפלגי [2] וכתב את האלות האלה הכהן בספר ר"מ סבר אלות אלות ממש האלות לרבות קללות הבאות מחמת ברכות אלה למעוטי קללות שבמשנה תורה האלה למעוטי צוואות וקבלות אמן ורבי יוסי כולהו כדקאמרת את לרבות צוואות וקבלות ור"מ [ג] אתים לא דריש ור' יהודה כולהו במיעוטי דריש להו אלות אלות ממש האלות למעוטי קללות הבאות מחמת ברכות אלה למעוטי קללות שבמשנה תורה האלה [ג] למעוטי צוואות וקבלות ורבי מאיר מ"ש האי ה"י דמרבי ביה ומאי שנא האי ה"י דמעיט ביה ה"י דגביה דריבויא ריבויא היא ה"י דגביה דמיעוטא מיעוטא [ג] והא לית ליה לר"מ מכלל לאו אתה שומע הן [ד] אמר רבי תנחום הנקי כתיב דריש ר"ע איש ואשה זכו שכינה ביניהן לא זכו איש אוכלתן אמר רבא ודאשה עדיפא מדאיש (מ"ט) האי מצרף והאי לא מצרף אמר רבא מפני מה אמרה תורה הבא עפר לסוטה זכתה יוצא ממנה בן כאברהם אבינו דכתיב ביה [3] עפר ואפר לא זכתה תחזור לעפרה [ה] דריש רבא בשכר שאמר אברהם אבינו ואנכי עפר ואפר זכו בניו לב' מצות [ו] אפר פרה ועפר סוטה והאיבא נמי עפר כיסוי הדם התם הכשר מצוה איבא הנאה ליבא [ז] דרש רבא בשכר שאמר אברהם אבינו [4] אם מחוט ועד שרוך נעל זכו בניו לב' מצות חוט של תכלת ורצועה של תפלין בשלמא רצועה של תפלין דכתיב [5] וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך [ח] ותניא ר"א הגדול אומר אלו תפלין שבראש אלא חוט של תכלת מאי היא דתניא [ט] היה ר"מ אומר מה נשתנה תכלת מכל מיני צבעונין מפני שהתכלת דומה לים ים דומה לרקיע ורקיע דומה לכסא הכבוד שנאמר [6] ויראו את אלהי ישראל ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר וכעצם השמים לטהר וכתיב [7] כמראה אבן ספיר דמות כסא: **מתני'** [ב] אינו כותב לא על הלוח ולא על הנייר אלא על **האלות** לרבות קללות הבאות מחמת ברכות. תימה לרבי להכא דריש ר"מ ה"י לרבות קללות ובפ"ק דהוריות (דף ה.) אמר ור"מ מקל הקהל לא דרים ומו אינה למימה דר"י דרים הכא ה"י לריבוי למעט והסה דרים קהל הקהל לרבות ומו קשיה דר' יהודה מדרבי יהודה דהכא מסמע דלא מכתב את הלוח (דף יח:) אמר ר"י סבר את כ [כל הלבושה] לרבות [קוטן] אמה"ם:

אמר רבי תנחום הנקי כתיב. הכא בפרש"י דתדלום הכי טומאה תחת אישך אינה נקי אבל בפרק שבועת העדות (שבועות דף לו.) פירש הנקי בלא יו"ד כמו מנקי ונקי אינה מקבלת ברכה ואת"ל נקי כל שהוא דמשמע הכי מנקי ממים המאררים האלה ואת כי שטים טומאה ואת כי לית ליה לר"מ מכלל לאו אתה שומע הן בממונות אבל בקיטורת אית ליה וסוטה איסורה לית ליה וסוטה אינה מקבלת ברכה ומשנה תורה האלה אמן אמן: **מפני** שהתכלת דומה לים. בירושלמי דפ"ק דשבועות מגיד שהתכלת דומה ליס והים דומה לעשבים ועשבים לרקיע ורקיע לכסא הכבוד ומהכא לספיר וכתיב ואתה והנה (עמ) [אל] הרקיע וגו' (יחזקאל י): **אינו** כותב וכו' **על הנייר אלא על המגילה.** תימה בפ' המוכר (שבת דף עח:) למען קלף כדי לכתוב עליו פרשה קטנה שבתפילין שמע ישראל אמאי לא קתני פרשת סוטה לשיעור זוטא בפי תורי' לפרשת סוטה לא שכיח בפרשת תפילין ומחניון התם (דף עח.) כל מילתא דשכיח ולא שכיח חזו רבנן בתר שכיח לקולא: **לא** על הלוח ולא **על הנייר אלא על המגילה.** תימה אמאי לא מרבינן כל מילי מוכתב כדלמרינן פרק שני דגיטין (דף כח:) ספר אין לי אלא ספר מנין לרבות כל דבר ת"ל וכתב מ"מ אם כן מה ת"ל ספר מה ספר שאין בו רוח חיים ורבנן מי כתב נספר כדלמרת גלמת כל היכא דכתיב נספר

תורה אור השלם

1. וְהִשְׁבִּיעַ אֹתָהּ הַכֹּהֵן וְאָמַר אֶל הָאִשָּׁה אִם לֹא שָׁכַב אִישׁ אֹתָךְ וְאִם לֹא שָׂטִית טֻמְאָה תַּחַת אִישֵׁךְ הִנָּקִי מִמֵּי הַמָּרִרִים הַמְאָרְרִים הָאֵלֶּה:
במדבר ה יט
2. וְכָתַב אֶת הָאָלֹת הָאֵלֶּה הַכֹּהֵן בַּסֵּפֶר וּמָחָה אֶל מֵי הַמָּרִרִים:
במדבר ה כג
3. וַיֵּצֵן אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הִנֵּה נָא הוֹאַלְתִּי לְדַבֵּר אֶל אֲדֹנָי וְאָנֹכִי עָפָר וָאֵפֶר: בראשית יח כז
4. אִם מִחוּט וְעַד שְׂרוֹךְ נַעַל וְאִם אֶקַּח מִכָּל אֲשֶׁר לָךְ וְלֹא תֹאמַר אֲנִי הֶעֱשַׁרְתִּי אֶת אַבְרָם:
בראשית יד כג
5. וְרָאוּ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שֵׁם יְיָ נִקְרָא עָלֶיךָ וְיָרְאוּ מִמֶּךָּ: דברים כח י
6. וַיִּרְאוּ אֶת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְתַחַת רַגְלָיו כְּמַעֲשֵׂה לִבְנַת הַסַּפִּיר וּכְעֶצֶם הַשָּׁמַיִם לְטֹהַר:
שמות כד י
7. וּמִמַּעַל לָרָקִיעַ אֲשֶׁר עַל רֹאשָׁם כְּמַרְאֵה אֶבֶן סַפִּיר דְּמוּת כִּסֵּא וְעַל דְּמוּת הַכִּסֵּא דְּמוּת כְּמַרְאֵה אָדָם עָלָיו מִלְמָעְלָה: יחזקאל א כו

תוספות שאנץ

את המים לבדוק אותה וכן דם צפור של מצורע שמכשיר המים להזאה אף כאן בפרה עפר מכשיר את המים. ל"ה: אלא למעוטי קללות של משנה תורה דאי כתב וכתב את האלות האלה בספר ה"א אפי' דמשנה תורה. יככה ה' בשחפת ובקדחת. דאלה איקרו דכתיב והיה בשמעו. ולא תימא דלא דלג להכי איצטריך קרא למעוטינהו אבל לא קאמר למעוטי אותן של תורת כהנים לפי שלא הוצרך למעט לפי שהוא לשון רבים אך אותן של משנה תורה שהן לשון יחיד איצטריך קרא למעוטינהו. צוואות וקבלות צוואות וכתב לה קבלות ואמרה האשה אמן אמן. ור' יהודה כולהו במיעוטי דריש להו והקשה ה"ר אלחנן דהכא משמע דלא דרי' ר' יהודה [את] דלא פליג אדר' מאיר אלא מוסיף עליו ובפ"ק דמנחות דרי' את גבי ואת כל הלבונה וצ"ל דאת דהכא לא דרי' אבל בעלמא דרי' להו: והא שמעי' לר' מאיר דאמר מכלל לאו לא תשמע הן דתניא ר' מאיר אומר כל תנאי שאינו כתנאי בני גד ובני ראובן אינו תנאי אם יעברו אם לא יעברו הא לא כפליה מכלל לאו לא תשמע הן. ל"ה. זכו שכינה ביניהם שהרי חלק הקב"ה שמו ושכנו בניהם וי"ד באיש וה"א באשה לא זכו אש אוכלתן שהקב"ה מסלק שמו מבניהם ונמצאו אש ואש. ודאשה עדיפא אש של אשה נוח לדלוק ומהרה לאכול לפי שאין אות של שם מפסיקתן אלא מחובר הוא אבל אש של איש אינו מחובר יחד

לט א מיי' פ"ג מהל' סוטה הל"ח סמג עשין נ:
מ ב מיי' שם פ"ד הל"ח סמג שם:

הגהות הב"ח

(א) במשנה מאם לא: (ב) גמ' מיעוטא היא וכה"ג ליה: (ג) רש"י ד"ה מאם לא וכו' אלא שמה שכתבינו וכו' ואינו מתקנו וכו' ד"ה שהתכלת וכו' ואיצטריכו:

לעזי רש"י

גלי"ד [גלו"ד]. דבק חזק.

מוסף רש"י

הנקי כתיב. בלא יו"ד למידלייהו כתקרמו לשבועה דמשמע אם לא שכב תהא נקייה, ומסורת ממי מידלים משבועה קמיימא למישדייה מקרא דשבועה ולמימר מנקי ואת כי שטים, כלומר אם שטית מתחנקי (קדושין סב.). **בשכר כו' אם** מחוט ועד שרוך נעל. שלא לקח ליטעות מן הגזל שרוך, לשוה (חולין פט.). חוט של תכלת. לציצית, ורצועה של תפילין. לקשר (שם). בשלמא רצועה של תפילין. מילתא דמיחזי ומילתא ממך (שם). אלו תפילין שבראש. חוט הן לכל כי סם ס' נקרא עליך (שם) שכתוב בהם רוב השם ש"י ולע"ת (מנחות לה:). מאי היא. מאי הנאה מילתא (חולין פט.). מה נשתנה תכלת. שהזקיקה תורה לציצית (שם) שימדו הקב"ה למשה זו (מנחות מג:). **שהתכלת דומה לים.** שהתלוין מן הים הוא עולה תחת לשבעים שנה ומרקיע דמו דומה ליס, יש אנו רואין שדומה לרקיע ורקיע לספיר וספיר לכסא הכבוד, דכתיב ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר, והוא כעצם השמים, ללמד שיש דומיס לספיר, וספיר הוא כסא הכבוד, דכתיב כמראה אבן ספיר דמות כסא. ללמד שיש דומיס לרקיע, וספיר הוא רומה לרקיע ורקיע לספיר וספיר לכסא הכבוד, דכתיב ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר, והוא כעצם השמים, ללמד שיש דומיס לספיר, וספיר הוא כסא הכבוד, דכתיב כמראה אבן ספיר דמות כסא. ללמד שיש דומיס